БЕКІТЕМІН:
Мектеп директорының м.а.

_____ Ш.М.Айтжанова

«15» 09 2023ж.

КЕЛІСЕМІН:
Мектеп директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары

_____А.Б.Сарсенбинова

«15» 09 2023ж.

Ә/Б ОТЫРЫСЫНДА қаралды
Хаттама №1
Бірлестік жетекшісі

_____ М.М.Боранбаева

«15» 09 2023ж.

2023-2024 оқу жылындағы 9 сыныптарға арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспары.

Пән атауы: Зайырлылық және дінтану негіздері

Пән мұғалімі: Омаров Д.Н.

Түсінік хат

«Зайырлылық және дінтану негіздері»

«Жалпы білім беретін ұйымдар үшін жалпы білім берудің, таңдау курстары мен факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі №115 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Министрінің 2014 жылғы 15 шілдедегі №281 бұйрығына сәйкес 2016-2017 оқу жылынан бастап оқу үдерісіне
«Дінтану негіздері» факультативтік курсының орнына «Зайырлылық және дінтану негіздері» факультативтік курсы енгізілді. «Зайырлылық және дінтану негіздері» пәнінің мәні және маңызы оның қазіргі қоғам қажеттілігі мен тұрақтылығының ғылыми тұғырнамасы ретіндегі өзектілігінен, қоғам тарихы, мәдениеті мен рухани құндылығын анықтайтын бастаулардан тұрады. Зайырлылық және дінтану негіздері жалпы орта білім жүйесіндегі әлеуметтік-гуманитарлық және қоғамтанулық білім алудың құрамдас бөлігі болып табылады.

Қазақстанның қазіргі саясаты еліміздегі көптеген этностар мен мәдениеттер арасындағы этносаралық, конфессияаралық құрмет пен төзімділікті, өзара татулықты орнатуға, рухани-адамгершілік құндылықтардың ортақ жүйесін құруға бағытталған.

Дін және мәдениет, дін және мемлекет, дін және өркениет қатынастары мен тарихын білу адамзаттың сан ғасырлық тәжірибесінің рухани көрінісін тану болып табылады.

Қазақтың белгілі ойшылдары - әл-Фараби, Қожа Ахмет Йасауи, Абай, Ыбырай, Шәкәрім өздерінің рухани мұраларында ел тарихындағы діннің рөлі мен оның жеке тұлғаны жан-жақты қалыптастырудағы маңызын тарихи сана мен тәжірибе негізінде ашып көрсетті.

Пәннің оқыту мақсаты:
1) білім алушыларды зайырлылық қағидатын құндылық, яғни мемлекет тұрақтылығының басты факторы ретінде қабылдауға, дінді зайырлы таным аясында тануға үйрету;
2) діни сенім бостандығы, әлемдік және дәстүрлі діндердің, жаңа діни қозғалыстардың тарихы мен қазіргі жай-күйі, теріс пиғылды діни ағымдар мен тыйым салынған діни ұйымдар туралы жан-жақты білімін қалыптастыру;
3) оқушыларды экстремизм, терроризм және діни радикализм идеологияларын қабылдамауға үйрету, рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде толеранттылық қасиетке тәрбиелеу және олардың гуманистік дүниетанымын қалыптастыру.

Пәннің оқыту міндеттері:
1) білім алушыларға діннің мәні, тарихы және оның қазіргі қоғамдағы рөлі жөнінде жүйелі мәлімет беру
2) зайырлылық ұстанымдарын мемлекеттілік пен тәуелсіздіктің негізі ретінде таныта отырып, осы бағыттағы білімін қалыптастыру;
3) зайырлылық тұрғысынан діни сана, діни сенім, діни таным және діни тәжірибе негіздерін салыстыра білуді үйрету;
4) діннің дүниетанымдық, мәдениеттанымдық және адамгершілік мәнін түсіндіру;
5) оқушыларды діни сенім бостандығын құрметтеуге, толеранттылыққа баулу арқылы қазіргі қоғамдағы діни ағымдарға зайырлылық ұстанымы негізінде баға бере алатын дағды қалыптастыру;
6) Қазақстандағы этносаралық, конфессияаралық келісімді зайырлылық ұстанымдарының нәтижесі ретінде таныта отырып, оқушылардың бойында азаматтық мінез бен жауапкершілік қасиетті тәрбиелеу;

7) экстремизм, терроризм, діни радикализм секілді жаһандық жағымсыз құбылыстардың теріс идеологияларының ұлттық қауіпсіздікке, зайырлылық ұстанымдарына, қоғам тұрақтылығына төндіретін қауіп-қатерін түсіндіре отырып, зайырлы мемлекет қағидаттарына құрмет сезімін тәрбиелеу;

8) білім алушылардың бойында діни әдебиеттер, электрондық ресурстар және бұқаралық ақпарат құралдары материалдарын салыстыра білу және сыни тұрғыда сараптау мәдениеті мен қабілеттерін қалыптастыру;

9) құқықтық сауаттылықтың қоғам өміріндегі маңызын түсіндіре отырып, осы тұрғыдағы білімін арттыруға, Қазақстан адамдары мен азаматтарының құқықтары мен еркіндіктерін сыйлауға тәрбиелеу;

Бағдарламада ұсынылған материалды игеру барысында «Қазақстан тарихы», «Дүниежүзі тарихы», «Адам. Қоғам. Құқық», «Этносаралық қатынастардың қалыптасу тарихы», «Қазақ әдебиеті», «Өнер» сияқты пәндермен және «Абайтану» курсымен пәнаралық байланыс пен сабақтастықты орнату қарастырылған.

Оқу жүктемесінің көлемі:

9-сыныпта - аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат.

Д.Т.Кенжетаев, Ә.Ә.Сайлыбаев, Ө.О.Тұяқбаев., Астана;
Зайырлылық және дінтану негіздері «Арман-ПВ» баспасы, 2016 жыл

Жалпы ортабілім мектептерінің 9 сыныптарына арналған факультатив сабағының мазмұны келесі тақырыптарды қамтиды:

І-тарау. Зайырлылық және зайырлы мемлекет (3 сағат)
Кіріспе. Зайырлылық және зайырлы мемлекет: ұғымы, мәні, сипаты. Зайырлылық пен діннің қоғамдағы орны (1 сағат).
Зайырлы мемлкет және дін.(1 сағат).
Білім беру жүйесіндегі зайырлылық негіздері.(1 сағат).

ІІ тарау. Дін-рухани мәдениет феномені. (2 сағат).
Діннің мәні, анықтамасы, әлеуметтік маңызы, шығу тегі, құрылымы, функциялары және оның жіктелуі мен түрлері.(1 сағат).
Дінтану ғылымының қалыптасуы мен дамуы. Негізгі діни ұғымдар(1 сағат).

ІІІ тарау. Ежелгі діни сенім түрлері және ұлттық діндер.(4 сағат).
Көне діни сенімдер: тотемизм, фетишизм, анемизм, магия. Ежелгі Египеттегі, Грекиядағы, Римдегі діндер(1 сағат).
Үнді және Қытай діндері. Конфуцийялық. Даоцизм. Синтоизм(1 сағат).
Тәңірлік.ежелгі түркі танымындағы тәңірліктің орны. Ежелгі месопотамия діндері. Ежелгі Иран діні.(1 сағат).
Иудейлік. Танах пен талмуд(1 сағат).

ІҮ тарау. Әлемдік діндер(10 сағат).
Буддизм. Діни ілімнің негіздері, тарихы, тәжірибесі және таралу аймақтары (1 сағат).
Христиан діні. Діни ілімнің негіздері, тарихы, тәжірибесі және таралу аймақтары(1 сағат).
Иисус Христос және інжіл (Евангелия) (1 сағат).
Христиан дінінің бағыттары (православие,католицизм, протестантизм)(1 сағат).
Қазіргі заманғы христиан діні(1 сағат).
Ислам. Діни ілімнің негіздері, тарихы тәжірибесі және таралу өңірлері

(1 сағат).
Мұхаммед пайғамбар. Қасиетті кітап-Құран(1 сағат).
Ислам дініндегі бағыттар. Шариғат. Мұсылман құқығының негізгі мектептері және жоралары(1 сағат).
Матуриди діни танымдық мектебі(1 сағат).
Ислам, ғылым және мәдениет(1 сағат)

Үтарау. Қазақстандағы діндер(8 сағат).
Исламның қазақ жерінде таралуы(1 сағат).
Қазақ мемлекетілігінің қалыптасуындағы исламның ролі(1 сағат).
XX ғасырдағы және қазіргі кезеңдегі ислам(1 сағат).
Қазақстандағы христиан діні(1 сағат).
Қазақстандағы православие шіркеуі(1 сағат).
Қазақстандағы ислам мәдениеті: исламдық және сәулет өнері және жазба ескерткіштері(1 сағат).
Әл-Фараби, Қ. А. Яссауи, Ж. Баласағұни, М. Қашқари, А. Иүгінекей, Х. Сығанақидың діни философиялық және моралбдық көзқарастары(1 сағат).
XIX-XX ғасырдағы дін ғұламалары. Абай мен Шәкәрімнің діни мүралары
(1 сағат).

ҮІ тарау. Жаңа діни қозғалыстар(3 сағат).
Жаңа діни қозғалыстар туралы түсінік, сипаты және ерекшеліктері. Жаңа діни қозғалыстар мен дәстүрлі діндер: танымдық , психологиялық және болмыстық қайшылықтар(1 сағат).
Терсі пиғылды діни ағымдар, олардың белгілері және зардабы(1 сағат).
Экстремизм және лаңкестік: ұғымы, шығу негіздері мен көріністері. Экстремизм мен лаңкестіктің ұлттық қауіпсіздікке қатері. Лаңкестік-дінге жат ұғым(1 сағат).

ҮІІ тарау. Қазақстан-дінаралық келісім елі(4 сағат).
Қазақстанның дін туралы заңнамасы. Зайырлылық-мемлекеттік жүйенің және ұлттық қауіпсіздіктің тұғыры(1 сағат).
Діни сенім бостандығы туралы түсінік(1 сағат).
Қазіргі Қазақстандағы дінаралық татулық пен келісім тұғырнамасы(1 сағат).
ҚР президенті Н. Ә. Назарбаевтың ҚР және халықаралық қауымдастыққа бейбітшілік пен дінаралық келісім орнату саласындағы саясаты(1 сағат).

Зайырлылық және дінтану негіздері

9-сыныпқа арналған факультатив жоспары

жылына 34, аптасына 1 сағат

р/с	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
I тоқсан(10 сағат)				
I-тарау. Зайырлылық және зайырлы мемлекет				
1	Кіріспе. Зайырлылық және зайырлы мемлекет: ұғымы, мәні, сипаты. Зайырлылық пен діннің қоғамдағы орны	1	4.09	
2	Зайырлы мемлекет және дін.	1	11.09	
3	Білім беру жүйесіндегі зайырлылық негіздері.	1	18.09	
II тарау. Дін-рухани мәдениет феномені.				
4	Діннің мәні, анықтамасы, әлеуметтік маңызы, шығу тегі, құрылымы, функциялары және оның жіктелуі мен түрлері.	1	25.09	
5	Дінтану ғылымының қалыптасуы мен дамуы. Негізгі діни ұғымдар	1	02.10	
III тарау. Ежелгі діни сенім түрлері және ұлттық діндер.				
6	Көне діни сенімдер: тотемизм, фетишизм, анемизм, магия. Ежелгі Египеттегі, Грекиядағы, Римдегі діндер.	1	09.10	
7	Үнді және Қытай діндері. Конфуцийялық. Даоцизм. Синтоизм.	1	16.10	
8	Тәңірлік.ежелгі түркі танымындағы тәңірліктің орны. Ежелгі месопотамия діндері. Ежелгі Иран діні.	1	23.10	
9	Иудейлік. Танах пен талмуд.	1	30.10	
IY тарау. Әлемдік діндер.				
10	Буддизм. Діни ілімнің негіздері, тарихы, тәжірибесі және таралу аймақтары.	1	06.11	
II тоқсан(7 сағат)				
11	Христиан діні. Діни ілімнің негіздері, тарихы, тәжірибесі және таралу аймақтары.	1	13.11	
12	Иисус Христос және інжіл (Евангелия)	1	20.11	
13	Христиан дінінің бағыттары (православие,католицизм, протестантизм).	1	27.11	
14	Қазіргі заманғы христиан діні.	1	11.12	
15	Ислам. Діни ілімнің негіздері, тарихы тәжірибесі және таралу өңірлері.	1	25.12	
16	Мұхаммед пайғамбар. Қасиетті кітап-Құран.	1	8.01	
17	Ислам дініндегі бағыттар. Шариғат. Мұсылман құқығының негізгі мектептері және жоралары.	1	15.01	
III тоқсан (10 сағат)				
18	Матуриди діни танымдық мектебі.	1	22.01	
19	Ислам, ғылым және мәдениет.	1	29.01	
Y тарау. Қазақстандағы діндер.				

	Исламның қазақ жерінде таралуы.	1	5.01	
	Қазақ мемлекетілігінің қалыптасуындағы исламның ролі.	1	12.01	
22	XX ғасырдағы және қазіргі кезеңдегі ислам.	1	19.01	
23	Қазақстандағы христиан діні.	1	26.01	
24	Қазақстандағы православие шіркеуі.	1	01.03	
25	Қазақстандағы ислам мәдениеті: исламдық және сәулет өнері және жазба ескерткіштері.	1	11.03	
26	Әл-Фараби, Қ. А. Яссауи, Ж. Баласағұни, М. Қашқари, А. Иүгінекей, Х. Сығанақидың діни философиялық және моралбдық көзқарастары.	1	18.03	
27	XIX-XX ғасырдағы дін ғұламалары. Абай мен Шәкәрімнің діни мұралары.	1	01.04	
IV тоқсан(7 сағат)				
YI тарау. Жаңа діни қозғалыстар.				
28	Жаңа діни қозғалыстар туралы түсінік, сипаты және ерекшеліктері. Жаңа діни қозғалыстар мен дәстүрлі діндер: танымдық , психологиялық және болмыстық қайшылықтар.	1	08.04	
29	Терсі пиғылды діни ағымдар, олардың белгілері және зардабы.	1	15.04	
30	Экстремизм және лаңкестік: ұғымы, шығу негіздері мен көріністері. Экстремизм мен лаңкестіктің ұлттық қауіпсіздікке қатері. Лаңкестік-дінге жат ұғым.	1	22.04	
YII тарау. Қазақстан-дінаралық келісім елі.				
31	Қазақстанның дін туралы заңнамасы. Зайырлылық-мемлекеттік жүйенің және ұлттық қауіпсіздіктің тұғыры.	1	29.04	
32	Діни сенім бостандығы туралы түсінік.	1	06.05	
33	Қазіргі Қазақстандағы дінаралық татулық пен келісім тұғырнамасы.	1	13.05	
34	ҚР президенті Н. Ә. Назарбаевтың ҚР және халықаралық қауымдастыққа бейбітшілік пен дінаралық келісім орнату саласындағы саясаты.	1	20.05	

Пайдалануға ұсынылатын әдебиеттер тізімі

1.Дінтану негіздері /Авт ұжым жетекшісі Байтенова Н.ЖАлматы «Қазақ университетіі»2006 жыл

2. Н.Назарбаев «Сындарлы он жыл » «Атамұра » 2003 жыл

3. Ғ.Есім Хакім Абай /даналық дүниетанымы /Алматы «Атамұра Қазақстан »2003 жыл

4. Ғ.Есім Данышпан Шәкәрім Алматы «Атамұра »2008 жыл

5.Қ.Р.Коныституциясы «Астана»2009 жыл

6. Буддизм Минск «Кнежный дом » 2006 жыл

7. Құран Кәрім Қазақша мағына және түсінігі /ауд Х.Алтай / 1991 жыл

8. Индуизм Минск «Кнежный дом » 2006 жыл

9.Қазақтың ұлттық энциклопедия Алматы «Қазақстан энциклопедиясы »1998-2007 жж

10. Католичество Минск «Кнежный дом » 2006 жыл

11. Протестанство «Кнежный дом » 2006 жыл

12.Құдайбердиев Ш.Мұсылмандық шарты.-Алматы ,1993жыл

«Бекітемін»
Мектеп директорының м.а.
_____Ш.М. Айгжанова
«__» _____2023ж.

«Ұялы ауылының негізгі орта мектебі» КММ
2023-2024 оқу жылындағы
«Зайырлық және дінтану негіздері »
үйірме сабағының жылдық есебі
9СЫНЫП

Пән мұғалімі: Омаров Д.Н

2023-2024 оқу жылы

"Зайырлылық және дінтану негіздері"

факультатив сабағына арналған жылдық есеп

Пәні: Зайырлылық және дінтану негіздері

Оқу жылы: 2023–2024

Сынып: 9-сынып

Мақсаты:

Оқушыларға зайырлы мемлекет ұстанымдарын түсіндіру, түрлі діндерге құрметпен қарауға тәрбиелеу және дін туралы сауатты көзқарас қалыптастыру.

Міндеттері:

- Зайырлылық қағидаларын таныту
- Теріс діни ағымдардан сақтандыру
- Толеранттылыққа баулу
- Қоғамдық келісім мен татулықты насихаттау

Өткізілген тақырыптар:

1. Қазақстан — зайырлы мемлекет
2. Дін және қоғам
3. Ислам дінінің құндылықтары
4. Діни сенім бостандығы және заң
5. Деструктивті діни ағымдар
6. Ұлттық дәстүр мен діннің үндестігі
7. Татулық пен келісім — ел бірлігінің кепілі

Іс-шаралар:

- «Зайырлылық — қоғам тұрақтылығының негізі» атты дөңгелек үстел
- Дінтанушы маманмен кездесу
- Топтық жобалар, презентациялар
- «Теріс ағымдарға жол жоқ» атты көрме

Қорытынды:

Факультатив сабағы өз мақсатына жетті. Оқушылардың дінге деген көзқарасы қалыптасып, қоғамдағы орны мен жауапкершілігін түсінді. Сабақтар қызықты, талқылауға толы форматт өтті.

«Бекітемін»
Мектеп директорының м.а.
_____
Ш.М. Айтжанова

«Тіл мәдениеті»
факультативтік курстың
жылдық жоспары
5 сынып

Түсінік хат

5-сыныптар үшін «Тіл мәдениеті» факультативтік курсына арналған бұл күнтізбелік жоспар бастауыш сыныптағы оқу сабағының бағдарламасына сәйкес құрастырылды.

«Тіл мәдениеті» сабақтарында оқушылардың тілі мен сөздік қорын, тіл байлығы мен дұрыс жазу, көркем жазу мәдениетін қалыптастыра отырып әдеби мұраларға деген талғамын тәрбиелеу, рухани дүниесін кеңейту, ұлттық сана-сезімін дамытуға ықпал ету.

Тіл- қарым-қатынас құралы. Бүгінгі күні баланың тілін, ой-қиялын дамытуға халық ауыз әдебиетінің ролі ерекше, соның негізінде мақал-мәтелдер, жаңылтпаштар, ертегілер оқуды жоспарладым.Мәнерлеп оқу баланың танымдылық белсенділігін арттыруға, өз бетінше білім алуға, шығармашылығын ықпал етеді.Мәнерлеп оқу баланың бойындағы жақсы қасиеттерін, сезімін, табиғи қабілетін, дарынын дамытады. Оқушылардың ой шапшаңдығын, сөз байлықтарын жетілдіріп, шығармашылыққа баулиды.Оқушылармен ертегі оқу барысында пәнаралық байланыс қоршаған дүниемен қатынас, еңбек, бейнелеу өнерімен тығыз байланыс жүзеге асады.Сонымен қатар оқушыларды таза, сауатты, көркем жазуға дағдыландыру көзделеді.

Мақсаты:

-Оқушылардың сауатты жазу дағдыларын жетілдіру, сөздік қорын байыту, байланыстыра сөйлеу дағдысын одан әрі дамыту.
-Оқушылардың көркем шығармаларды оқуға деген қызығушылығын арттыру.
-Адамгершілік, елжанды-Отансүйгіштік, этика-эстетикалық тәрбие беру.

Міндеті:

-Оқушылардың еркін шығармашылдықпен ойлануына оның барлық қабілеттерін дамытуға, өз күшіне деген сенімінің болуына жағдай жасау.
-Оқушыларға тіл өнерінің шеберлігін, шешендігін үйрету.
-Берілген тапсырманы түрлендіру бағытындағы өңдеу жұмыстар арқылы белсенділікке ынталандыру.
-Таза, көркем, сауатты жазу дағдысын қалыптастыру.
-Мәнерлеп айта білу дағдыларын жетілдіру.
-Ой екпінін дұрыс қойып оқу, дауыс ырғағын сақтап, дұрыс, түсініп, шапшаң, мәнерлеп оқу.

«Тіл және жазу мәдениеті» факультативтік курсының күнтізбелік жоспары

5-сынып

Аптасына 0,5 сағаттан 17 сағат

		Тақырып	Сағат саны	Мерзімі
		1-тарау Тіл және сөйлеу	**7 сағат**	
1	1	Тіл-қатынас құралы	1	8. 09
2	2	Сөйлеу түрлері(ауызша)	1	22. 09
3	3	Сызба бойынша сөйлем құрау	1	6. 10
4	4	Сөзге дыбыстық талдау жасау	1	20. 10
5	5	Тірек сызбалар арқылы сөйлем құрау	1	10. 11
6	6	Сурет бойынша әңгіме , өлең құрау	1	24. 11
7	7	«Ана тілім-айбыным» өлең жаттау	1	8. 12
		2-тарау Бабалар сөзі-даналық көзі	**10сағ**	
8	1	Асыл сөз. Асанқайғы	1	22. 12
9	2	Ел аузынан	1	19.01
11	3	Жиренше шешен	1	2. 02
12	4	Ертегі желісі бойынша өлең жазу	1	16. 02
13	5	Қожанасыр хикаялары	1	1. 03.
14	6	Жаңылтпаштар жаттау	1	15. 03
15	7	Алдаркөсе	1	12. 04
16	8	«Туған жер» әңгіме құрау	1	26. 04
17	9	Өтірік өлеңдер	1	10. 05
18	10	Қорытынды сабақ. Ертегі «Жақсылық пен Жамандық»	1	24. 05